

ՀՊՃՀ 15 Կապանի մասնաճյուղը տարեկան է

ՏՊԱԳՐՎՈՒՄ Ե
2003
ՎՊԿՏԵՐԵՐԻ 1-ԻՑ
ՀԻՄՆՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԳՆԱՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԿԱՊԵՐԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՈՒԹՅԱՆ ԱՄՈՆՈՒԹՅԱՆ ԳՆԱՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԴՆԱՆԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ
Հասցե՝ ք. ԿՊՄԱՆ, ԵՎՊՈՒՄՅԱՆ 2032
Հեռախոս՝ (0285) 5 25 63 (091) 45 90 47 (077) 06 28 02
Էլ. հասցե՝ www.syuniacyerkir.am
Էլ. փոստ՝ syuniacyerkir@mail.ru

ՍԵՅՐԱՆ ԲԱԼԱՍԱՆՅԱՆ. «Սովորելու համար հնարավոր բոլոր պայմանները կան մեր մասնաճյուղում...»

«Այլունյաց երկիր» թերթի հարցերին պատասխանում է Հայաստանի պետական ճարտարագիտական համալսարանի (Պոլիտեխնիկ) Կապանի մասնաճյուղի տնօրեն, տեխնիկական գիտությունների թեկնածու, դոցենտ Սեյրան Բալասանյանը

Պարոն Բալասանյան, 2011թ. հանրակրթական դպրոցների շրջանավարտ չսովորողներ, եւ, բնականաբար, միջին մասնագիտական ու բարձրագույն ուսումնական հաստատությունները խնդիրներ ունեցան ուսանողական համակազմի համալրման հարցում: Ձեր մասնաճյուղը կարողացա՞վ դիմակայել այդ փորձությանը:

– Մենք դրան նախապատրաստվել սկսեցինք դեռ 2008 թվականից: Ցավոք, այդ դժվարությունները հնարավոր եղան հաղթահարել որոշ ծախսերի, դրույքների կրճատման միջոցով, որի արդյունքում, անգամ առկա ուսուցմանը դիմորդների բացակայության պարագայում, 2011թ. ունեցանք 19 մլն դրամ չափույթ: 2011թ. ունեցանք 78 դիմորդ, որոնցից հեռակա ուսուցմամբ բուհ ընդունվեց 52-ը, իսկ առկա ուսուցմամբ՝ 7 դիմորդ, որոնցից մեկն

ընդունվեց, ում էլ տեղափոխեցինք հեռակա ուսուցման բաժին: Սա այն դեպքում, երբ 2010թ. առկա եւ հեռակա բաժիններ ընդունվել է 110 դիմորդ:

– Հավանաբար նշված շահույթը գոյացավ կադրերի կրճատման արդյունքում, այո՞:

– 2011-12 ուսումնական տարում ոչ մի դասախոս չի կրճատվել, պարզապես ուսումնական բեռնվածքներն են կրճատվել: Այսպես՝ որոշ պաշտոնների մեկ դրույքը դարձրել ենք 0.75, 0.75-ը՝ 0.5... Այսօր որակյալ դասախոսներ ունենալը գերիխնդիր է: Եվ, բնականաբար, հնարավորինս խուսափեցինք կրճատումներից:

– Քանի՞ ուսանող ունեք ներկա դրությամբ, եւ հույս ունե՞ք, որ ավարտելուց հետո իրենց մասնագիտությամբ աշխատանք կգտնեն:

– Մասնաճյուղում այսօր սովորողների թիվը՝ էջ 7

ՀՊՃՀ Կապանի մասնաճյուղը

Կազմավորումը

ՀՊՃՀ (Պոլիտեխնիկ) կրթահամալիրը (2002 թվականից՝ մասնաճյուղ) կազմավորվել է 1996թ. հոկտեմբերին՝ ԵրՊԻ-ի հեռակա ուսուցման ֆակուլտետին կից 1984թ. ստեղծված Կապանի ուսումնախորհրդատվական կետի (ՈւՆԿ) հիմքի վրա: Նրա վարիչն էր ԵրՊԻ-ի հաշվողական տեխնիկայի ամբիոնի դոցենտ, տ.գ.թ. Ա.Անտոնյանը, ով պաշտոնավարել է մինչև 1997թ.: Մասնաճյուղն իրավաբանական գործունեություն է ծավալել 1997թ. ապրիլի 3-ից:

ՀՊՃՀ Կապանի ՈւՆԿ-ն, որը գործում էր Կապանի գիշերօթիկ դպրոցի մասնաճյուղում, 1996/97 ուստարում ուներ 13 հիմնական դասախոս (2-ը գիտ. թեկնածու) եւ 2 մասնագիտությամբ 125 ուսանող, ովքեր հիմնարար կրթություն ստանալուց հետո 3-րդ կուրսից ուսումնառությունը շարունակում էին Երեւանի կրթահամալիրի համապատասխան դեպարտամենտներում:

ՈւՆԿ-ն ներառում էր ֆիզիկայի, քիմիայի, էլեկտրատեխնիկայի լաբորատորիաներ, որոնց սարքավորումները բարոյապես արդեն հնացած էին: Կրթահամալիրի կազմավորումը եւ զարգացումն ընթացել է ՀՊՃՀ նախկին ղեկավարների պրոֆ. Յու.Սարգսյանի եւ Ու.Մարուխյանի անմիջական ղեկավարությամբ:

1997թ. հունվարին կրթահամալիրի տնօրենի պաշտոնակատար է նշանակվել ՀՊՃՀ «ԱՊՏԱԷ» ամբիոնի վարիչ, տ.գ.թ., դոցենտ Հոմեր Աբրահամյանը, ով պաշտոնավարել է մինչև 1997թ. ապրիլի 24-ը: 1997թ. մայիսին կրթահամալիրի տնօրենի պաշտոնակատար է նշանակվել ՀՊՃՀ ԲՀ եւ Ի դեպարտամենտի ԱԿՀ ամբիոնի վարիչ, տ.գ.թ., դոցենտ Սեյրան Բալասանյանը:

Կրթահամալիրը տեղաբաշխվել է Կապանի նախկին ճարտարագիտատնտեսագիտական քոլեջի 7200քմ ընդհանուր մակերեսով մասնաճյուղերում եւ զբաղեցնում է 28800քմ հողատարածք:

2002թ. նոյեմբերին ՀՊՃՀ Կապանի կրթահամալիրը վերակազմակերպվել է «ՀՊՃՀ» ՊՈԱԿ-ի Կապանի մասնաճյուղի: 2003թ. հուլիսին մասնաճյուղի տնօրեն է ընտրվել տ.գ.թ., դոցենտ Ս.Բալասանյանը, ով այդ պաշտոնում վերընտրվել է 2008թ. նոյեմբերին:

Այսօրը

ՀՊՃՀ-ից ստանալով կադրային եւ մեթոդական օգնություն, իսկ Ձանգեզուրի ՊՄԿ-ից՝ ֆինանսական աջակցություն՝ մասնաճյուղն առաջանցիկ զարգացում է ապրել:

Մասնաճյուղի կազմում այսօր գործում են ընդհանուր ճարտարագիտական եւ մասնագիտական ճարտարագիտական կրթության ֆակուլտետներ, որոնք ներառում են 4 ամբիոն եւ Երեւանի կրթահամալիրի մեկ ամբիոնի մասնաճյուղ:

Մասնաճյուղն իրականացնում է ճարտարագիտության բակալավրի կրթական ծրագրով ճարտարագետների պատրաստում 8 մասնագիտության եւ մասնագիտացման գծով: Մասնաճյուղում այսօր սովորում է 407 ուսանող (189-ը՝ հեռակա), այդ թվում 318-ը՝ վճարովի, 61 ուսանողի ուսումնառությունն ընդհատված է ազգային բանակ զորակոչվելու պատճառով: 2011/12 ուստարում մասնաճյուղն ընդունելություն կատարեց (16 ուսանող) միջին մասնագիտական կրթական ծրագրով՝ «Օգտակար հանածոների հարստացում» եւ «Հաշվողական տեխնիկայի եւ ավտոմատացված համակարգերի ծրագրային ապահովում» մասնագիտություններով:

Մասնաճյուղի դասախոսական կազմը ներառում է 37 դասախոս, որից 34-ը՝ հիմնական:

Մասնաճյուղում գործում են գրադարան, մարզադահլիճ, 2 քոմպյուտերային լաբորատորիա, հեռավար ուսուցման եւ տեխնոլոգիական կարողությամբ լսարաններ, մետալուրգիայի եւ նյութագիտության, ֆիզիկայի, քիմիայի, էլեկտրոնատեխնոլոգիայի էջ 6

ՀՊՃՀ Կապանի մասնաճյուղը

Սկզբը՝ էջ 5

րատեխնիկայի, սխեմատեխնիկայի, շինարարության լաբորատորիաներ, վիրտուալ լաբորատորիա, արտադրական կապերի և ուսանողների առաջնահայեցողական աջակցման կենտրոն, միջոցառումների դասիլիճ, հասարակական սննդի օբյեկտ:

Մասնաճյուղի մասնաճյուղերը փուլային կարգով վերանորոգվում են «ԶՊՄԿ» ՓԲԸ-ի միջոցներով: 2007թ. ավարտվել է գլխավոր մասնաճյուղի հիմնանորոգումը, որը ստացել է բուհին վայել կառույցի տեսք: Սեփական միջոցներով նորոգվում է մասնաճյուղի գրադարանի մասնաճյուղը, բարելավվում են մասնաճյուղի հարակից տարածքները: Լեռնամետալուրգիական մասնագիտությունների ուսանողների արտադրական պրակտիկան և լաբորատոր պարապմունքների մի մասը բարձր արդյունավետությամբ իրականացվում են «Զանգեզուրի ՊՄԿ», Ագարակի ՊՄԿ» ՓԲ ընկերություններում:

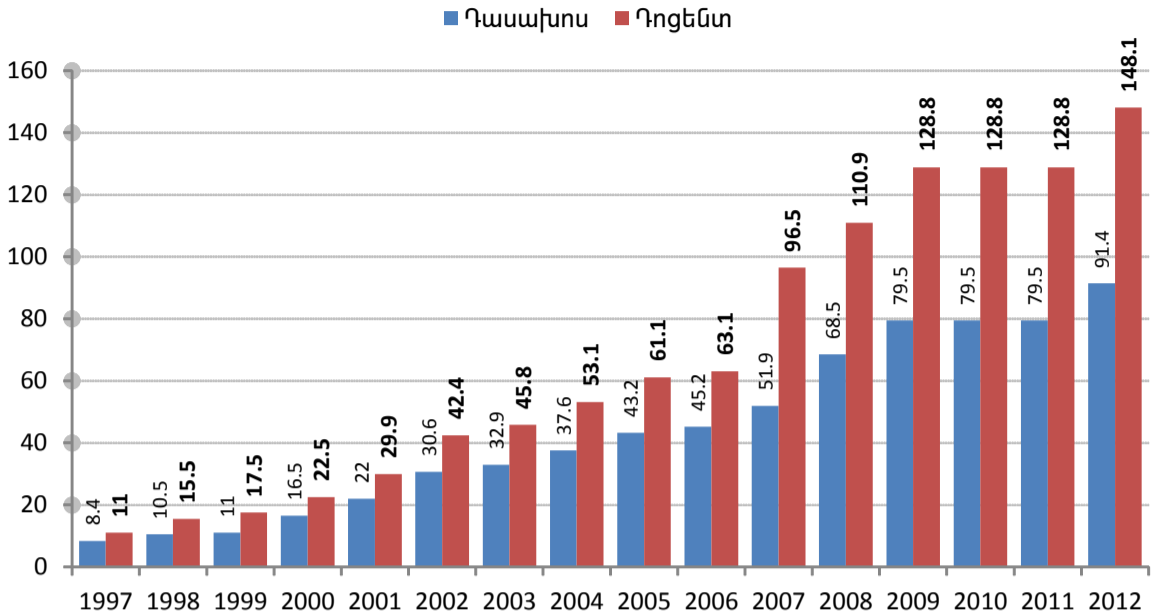
Արագորեն զարգանում է մասնաճյուղի ինֆորմացիոն ենթակառուցվածքը, որը ներառում է ժամանակակից 53 քոմպյուտեր: Դրանց զգալի մասը ռադիոնդեմային կապով միացված է ինտերնետին: Մասնաճյուղի ամբողջ տարածքում գործում է անլար, WiFi տեխնոլոգիայով

գործող անվճար ինտերնետային կապի համակարգը:

Մասնաճյուղն էական դերակատարում է ունեցել Սյունիքի մարզում տեղեկատվական տեխնոլոգիաների զարգացման հույժ կարելու գործում: Մասնաճյուղը մարզում ինտերնետի առաջին բաժանորդն էր և զգալի աշխատանք է կատարել մարզում քոմպյուտերային գրագիտության տարածման և ինտերնետային կապի զարգացման ուղղությամբ:

Գործունեությունը 1997-2012թթ., ամփոփ ցուցանիշներ.

- 2009թ. քառապատկվել էր ուսանողական համակազմի թվաքանակը (485) (այն հայտնի պատճառներով ժամանակավորապես նվազել է մինչև 407) և մասնագիտությունների անվանացանկը (8):
- Ուսման առաջադիմության միջին տարեկան ցուցանիշը 55%-ից հասել է 91%-ի:
- Եռապատկվել է գերազանց և հարվածային սովորող ուսանողների տոկոսը (34%):
- Հնգապատկվել է մասնաճյուղի արտաբյուջետային միջոցների ծավալը (85 մլն դրամ):
- 2009թ. տասնապատկվել է դասախոսական կազմի միջին

Մասնաճյուղի դասախոսական կազմի աշխատավարձի դինամիկան (հազ. դրամ) 1997-2012թթ.

աշխատավարձը՝ հավասարվել էր երեսանի կրթահամալիրի դասախոսական կազմի միջին աշխատավարձին, իսկ 2012թ. հունվարից 15 %-ով գերազանցել է այն:

Մասնաճյուղը տվել է 1078 շրջանավարտ, որից 60-ն ավարտել է մագիստրատուրան, իսկ 7-ը՝ ասպիրանտուրան (2 գիտ. թեկնածու և 4 մագիստրոս աշխատում են մասնաճյուղում):

Եռապատկվել է դասախոսական համակազմի թվաքանակը (37 և փոխվել գիտական աստիճան, կոչում ունեցող դասախոսների հաշվեկշիռը (32%):

Յուրաքանչյուրը են 13 ուսումնական ձեռնարկ, մեկ միջբուհական դասագիրք և 107 մեթոդական ցուցումներ, մշակվել և վերանայվել են 6 ուսումնական պլան և 45 առարկայական ծրագիր:

ԽՈՍՏԱՐԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ԱՄԻՐՈՒՄ

ՍՈՒՐԵՆ ԽԱԶՆՏՐՅԱՆ

Սյունիքի մարզպետ

ՀՊՃՀ Կապանի մասնաճյուղը Սյունիքի մարզում կարելու առաջնություն ունի՝ պատրաստել բարձրակարգ, մեր ժամանակի պահանջներին համապատասխանող կադրեր: Այդ առաքելությունը, պետք է ասել, մասնաճյուղը կարողանում է կատարել պատասխանատվությամբ: Բայց մենք կրթության և գիտության նախարարության, մայր բուհի և մասնաճյուղի ղեկավարության հետ լուրջ անելիքներ ունենք դեռևս: Մասնաճյուղը բոլոր չափանիշներով պետք է քայլի հանրապետության առաջավոր բուհերի շարքում, ինչի համար գործեք բոլոր հիմքերը կան: Մասնաճյուղն ուսուցանվող մասնագիտությունների գծով պետք է տա ներկայիս պահանջներին համապատասխանող կադրեր: Հատկապես սերտ պետք է լինի հանրապետության բնակավայրերում և մասնաճյուղի համագործակցությունը: Ցավով են նկատում, որ տնտեսվարող առանձին սուբյեկտներ երբեմն վերապահությամբ են մոտենում մասնաճյուղի շրջանավարտներին՝ կադրերի ընտրություն կատարելիս: Ցավով են նկատում նաև, որ լավագույն մասնագետներից շատերը երբեմն գերադասում են մնալ մայրաքաղաքի բուհերում և չվերադառնալ հայրենի երկրամաս, իսկ մասնաճյուղը որոշ մասնագիտությունների գծով որակյալ դասախոսների կարիք ունի: Արանք հարցեր են, որոնք մտածելու տեղիք են տալիս: Եվ, ընդհանրապես, մասնաճյուղի հիմնադրման 15-րդ տարեդարձը նման հարցերի շուրջ խորհրդածելու լավագույն առիթն է: Մինչ այդ, սակայն, ես իմ անկեղծ շնորհավորանքն ու բարեմաղթանքներն եմ հղում մասնաճյուղի կոլեկտիվին:

ԱՐՏՈՒՐ ԱՐԾԱՅԱՆ

Կապանի քաղաքապետ

Սեկուկեն տասնամյակ է, ինչ կապանյան իրականության մեջ իր պատվելի և հաստատուն տեղն ունի ՀՊՃՀ մասնաճյուղը: Այն ոչ միայն բարձրագույն ուսումնական հաստատություն է մեր քաղաքի ու տարածաշրջանի համար, այլև գիտական մտքի, մտավոր աշխատանքի, քաղաքացու և քաղաքացիական հասարակության ձեռավորման կենտրոն: Հաճելի է նկատել, որ հարյուրավոր երիտասարդներ, բարձրագույն կրթություն ստանալով այդտեղ, շարունակում են մնալ Կապանում և վարվա օրվա իրենց ծրագրերը կապում հայրենի բնօրանի հետ: Հաճելի է նաև նկատել, որ մասնաճյուղը փորձում է ուսուցանվող մասնագիտությունները համապատասխանեցնել տարածաշրջանի տնտեսության պահանջներին և տնտեսվարող սուբյեկտներին առաջարկել արդի պահանջներին համապատասխանող, բարձրորակ կադրեր: Կարծում եմ, միաժամանակ, որ Կապանում կա մասնաճյուղի դերի, նշանակության ճիշտ գիտակցում: Եվ քաղաքային իշխանությունը ձգտում է (ու կծգտի) հնարավորինս զորավիգ լինել կրթությանը՝ իր առջև ծառայած խնդիրները լուծելու գործում:

ՄԱՔՍԻՍ ՀԱԿՈՒՅԱՆ

«Զանգեզուրի ՊՄԿ» ՓԲԸ փոփոխ

ՀՊՃՀ Կապանի մասնաճյուղի հիմնադրման 15-ամյակի առիթով ջերմ ու անկեղծ ու զարգացմանն աջակցած կազմակերպություններին: Մասնաճյուղը ստեղծվեց ժամանակի հրամայականով՝ պատերազմից քայքայված ու նախկին տնտեսական կապերից զրկված, նոր-նոր ոտքի կանգնող Սյունիքի տնտեսությունը, հատկապես հանքարդյունաբերությունը ճարտարագիտական կարողությամբ համալրելու և տնտեսարդության արտագաղթը կանխելու ռազմավարական նպատակներով: Մասնաճյուղի առաքելությունն էլ ավելի կարելու էր մարզի հանքարդյունաբերության ձեռնարկությունների մասնավորեցման արդյունքում՝ ժամանակակից տեխնիկայով վերագինվող կոմբինատները միջազգային չափանիշներին համապատասխանող բարձրորակ մասնագետներով ապահովելու անհրաժեշտությամբ: Դրված նպատակին հասնելու համար դեռևս 1997թ. սկիզբ առած համալսարան-արդյունաբերություն համագործակցությունը միայն ուսումնական ոլորտում բավարար չէ: Ուստի մեր ընկերության նախաձեռնությամբ սկիզբ դրվեց համալսարան-արդյունաբերություն գիտատեխնիկական համագործակցությանը, ինչը հնարավորություն կընձեռի երկրամասի բարձրագույն պատրաստվող ճարտարագետների մակարդակը և մասնաճյուղի համար գիտական կարգեր պատրաստելու

հետ մեկտեղ լուծել կոմբինատում առկա գիտատեխնիկական խնդիրները: Լիախույս եմ, որ այս ոլորտում սկսված համագործակցությունը, որը, անշուշտ, լայն թափ կստանա, չափազանց կարևոր է տարածաշրջանի զարգացման համար, քանի որ այն կստեղծի իրական նախադրյալներ Սյունիքը հույս մատակարարող մարզից աստիճանաբար գիտատեխնիկական և տեխնոլոգիական կենտրոնի վերափոխելու համար: Բարի երթ մեր հայրենի կրթությանը և լավագույն մարզանքներ ու հաջողություններ մասնաճյուղի ողջ հանրությանը:

ՎԱԶԵ ԵՕՐԵՄՅԱՆ

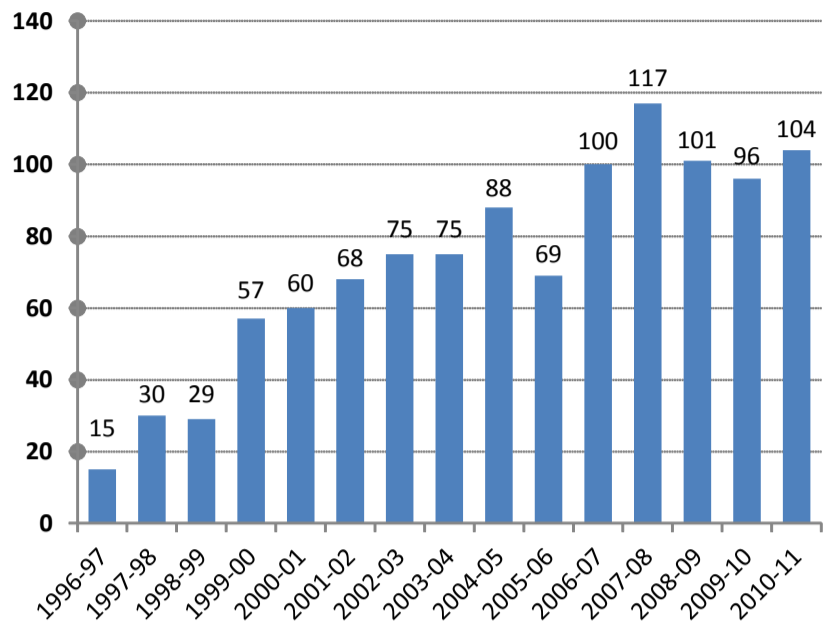
Բանասիրական գիտությունների դոկտոր, ընդհանուր ճարտարագիտական կրթության ֆակուլտետի դեկան

Ինքը քեզ շնորհավորելը չափազանց բարդ բան է, եթե չասես՝ մեծամիտ պահվածք: Ուրիշին, անգամ թշնամուն խոսք ուղղելը հասկանալի է: Ընդհանուր ճարտարագիտության դոկտորի և ճարտարագիտության դոկտորի զուգակցումը չափազանց բարդ բան է, բայց երբեմն պիտի անես՝ լուռ, աննկատ, մեկուսի, զոնե համոզ

ՀՈՒՐԵՆՅԱՆ

Մասնաճյուղի շրջանավարտների թվաքանակի դինամիկան 1997-2011թթ.

պանել է դոկտորական, իսկ 7 դասախոս՝ թեկնածուական ատենախոսություն, նրանցից 6-ին շնորհվել է դոցենտի գիտական կոչում:

- Ստեղծվել են 2 ֆակուլտետ, 5 ամբիոն, 5 լաբորատորիա, 2 տեխնոլոգիական կարողությամբ լսարան, հեռավար ուսուցման լսարան, վիրտուալ լաբորատորիա:
- Չեռք են բերվել 53 թոմսիկներ, 2 ինտերակտիվ (էլեկտրոնային) գրատետրակներ և 3 լաբորատորիա պրոյեկտոր:
- «ՁԴՄԿ» ՓԲԸ-ի միջոցով (շուրջ 80

մլն դրամ) հիմնանորոգվել են գլխավոր մասնաճյուղի եւ 2 այլ մասնաճյուղի տանիքները, միջոցառումների դահլիճը, կառուցվել է գազաֆիկացված ջեռուցման համակարգ: 2007թ. ջրատարի վթարի հետևանքով լրջորեն վնասված գլխավոր մասնաճյուղի եւ մարզադահլիճը կրկին հիմնանորոգվել են «Հայքոմուդոլոյուդի» ՓԲԸ-ի միջոցներով(46 մլն դրամ):

- Մասնաճյուղը մասնակցել է ՀՊՃՀ-ում իրականացված 3 միջազգային (Tempus) նախագծերի կատարմանը, որոնց շրջանակներում մաս-

նաճյուղի 3 աշխատակից մասնագիտական վերապատրաստում է անցել արտերկրում, մասնաճյուղում ստեղծվել է արտադրական կապերի եւ ուսանողների առաջխաղացման աջակցման կենտրոն: Ներկայումս աշխատանքներ են տարվում Գերմանիայի Դաշնության Իլմենաուի համալսարանի հետ համատեղ հեռակապի արդիական միջոցների կիրառությամբ մասնաճյուղում տարածաշրջանային վերապատրաստման կենտրոն ստեղծելու ուղղությամբ:

Հիմնախնդիրները

Հանրակացարանի մասնաճյուղի հիմնանորոգում (1-ին եւ 2-րդ հարկերը) միջին մասնագիտական եւ նախնական (արհեստագործական) մասնագիտությունների գծով) ուսումնառության կազմակերպման, իսկ 3-րդ եւ 4-րդ հարկերը՝ հանրակացարանի (պահանջվում է 100 մլն դրամ) համար: Ընդերքաբանության լաբորատորիայի համալրումն ուսումնասիտագիտական սարքավորումներով (պահանջվում է 80մլն դրամ):

Գիտական կարգերի պատրաստում, երիտասարդ աստիճանակիր դասախոսների հավաքագրում եւ պահպանում մասնաճյուղում, աստիճանակիր դասախոսների մասնաբաժնի աճի ապահովում: Արտաբյուջետային միջոցների նոր աղբյուրների որոնում, մասնավորապես դրամաշնորհային եւ ֆինանսավորվող մենթապայմանագրային հետազոտական նախագծերի ծավալների աճի ապահովում:

Ուսանողների մասնագիտական հետաքրքրասիրության եւ գրավչության ապահովում:

ՍԵՅՐԱՆ ԲԱԼԱՍԱՆՅԱՆ.
«Սովորելու համար հնարավոր բոլոր պայմանները կան մեր մասնաճյուղում...»

Սկզբը՝ էջ 5

րում է 407 ուսանող (189-ը՝ հեռակա): Մեր շրջանավարտների աշխատանք ունենալու խնդիրն ինձ անհանգստացնող գլխավոր հարցերից մեկն է: Մեզ այդ հարցում աջակցում է «Ջանգեգուրի պղնձամոլիբդենային կոմբինատ» ՓԲԸ-ն: Տարեկան նրանք ունենում են մոտավորապես 3-5 ճարտարագետի կարիք, բայց փոխարենը շատ են ունենում որակյալ բանվորների եւ օպերատորների պահանջ: Շատերը հպարտանում են, որ իրենց բուհն ունի 2000-2500 ուսանող: Ես կարծում եմ, որ այս պարագայում էական այն չէ, այլ այն, թե ինչ եւ ինչպես են սովորեցնում, ինչպիսի որակի մասնագետներ են պատրաստում եւ արդյոք նրանք աշխատանք են ունենալու բուհն ավարտելուց հետո: Մասնագետների պահանջարկը (մեր միջավայրում) շրջանավարտների ընդհանուր թվի 30-40 տոկոսն է կազմում այսօր, այնպես որ՝ խնդրի լուծումն այդքան էլ դյուրին չէ:

տնօրեն Մաքսիմ Հակոբյանը:
– Վերջերս բուհում կազմակերպվել է նաեւ միջին մասնագիտական կրթական ծրագրով ուսումնառություն, ի՞նչ նպատակներ ունեց այդ առումով, չէ՞ որ քայլը, ինքնուրույն, անախաղետ է:
– Դա մեր բուհի համար իսկապես աննախադեպ երեւոյթ է: Երկու տարի տեւեց, որ կարողացանք դրա համար նախապայմաններ ստեղծել: Ասեմ նաեւ, որ դա կատարվել է «Ջանգեգուրի պղնձամոլիբդենային կոմբինատ» ՓԲԸ-ի տնօրենի առաջարկով: Շատերը բարձրագույն կրթություն ստանալուց հետո չեն համաձայնում բանվորի կամ օպերատորի աշխատանք կատարել, ինչի պահանջարկը կա, ինչը կարելի է լուծել միջին մասնագիտական ծրագրերով կարգերի պատրաստմամբ: Առայժմ ունենք երկու բաժին՝ օգտակար հանձնարարի հարստացում ու հաշվողական տեխնիկայի եւ ավտոմատացված ապակարգերի ծրագրային ապահովում: Դրանցում սովորում է 16 ուսանող, ովքեր հետագայում, ցանկության դեպքում, հնարավորություն կունենան դառնալ ՀՊՃՀ ուսանող կամ աշխատանքի կընդունվեն Ջանգեգուրի պղնձամոլիբդենային կոմբինատում:
– Չե՞ք կարծում, որ այսօր Դուք հայտնվել եք լուրջ մրցակցային դաշտում: Այս տարվանից, եթե չենք սխալվում, ընդունելության պայմանները նույնացվել են եւ՝ պետական, եւ՝ մասնավոր բուհերի համար: Կարծե՞ք ԿԳ նախարարը փորձում է բուհերին բերել հավասար ելման կետ: Ավելացել է նաեւ միջին մասնագիտական, բարձրագույն ուսումնական հաստատությունների թիվը: Կարողանո՞ւմ եք դիմակայել մրցակցությանը:
– Տարածաշրջանում գործող բուհերի մեծ մասը հունա-հինարդյունաբերական ունի: Բացի այդ, դիմորդն է, ի վերջո, որոշում, թե որ բուհ դիմի, որտեղ ստանա կրթություն: Եվ, թույլ ավելացնել, դիմորդներն ավելի շատ մեր կրթության են նախընտրում (վերջին տարիների փորձն է ցույց կազմում մասնագիտական որակյալ կրթություն չեն էլ պահանջում եւ առաջընտրվում են միանգամայն այլ չափանիշներով: Ուսանողների մի մասն էլ ուսումնական ծրագրերի բարդությամբ է պայմանավորում չսովորելը, մեկ ուրիշ մասը՝ բավարարվում նվազագույն որակյալ գնահատականով: Երբեմն սովորելու ձգտում ունեցողներն էլ, չկարողանալով վճարել ուսման վարձը, չեն շարունակում ուսումը: Այս հարցում, հուրախություն, մասնակիորեն ծնողներին աջակցում է «ՁԴՄԿ» ՓԲԸ

վելու, որ տգետ ուրիշի, անգետ ուրիշի, հանցագործ ուրիշի, գրոսաշրջիկ ուրիշի, վերմիշել լափող ուրիշի եւ քո միջեւ տարբերություն կա, ահռելի անդունդի չափ տարբերություն: Հիմա թվարկված ու հիշողության մեջ շարվող ուրիշներով բնակեցված եւ «տկլոր, անվարտիք քաղաքում» մեր բուհն ի սկզբանե ընդունեց Արշակավանի ներստուգուրը եւ դռնբաց ընդունեց այն քեզին, որոնց հակացուցված էր արդեն թվարկված եւ հիշողության մեջ շարվող ուրիշ լինելը, ասել է թե այս քեզին ոչ թե ուզում էին ազատ ապրել, այլ իսկապես ազատ էին, ոչ թե ուզում էին ձեռնարկ սեր առ աշխատանք, այլ իրոք սիրում էին աշխատել, ոչ թե փորձում էին երեւալ մերձգիտական խմբակներում, այլ իրավ գիտության կրողն էին: Փառք Աստծո, այդ քեզին առաջին օրվանից մինչեւ այս պահը չեն լքել մեր ինքնատիպ Արշակավանը, եւ վերջինս էլ, ի տարբերություն պատմական Արշակավանի, դեռեւս չի ավերվել (չեն ավերել), քանի որ արշակավանցիները շարունակում են ազատ ապրել, ազատ աշխատել, ազատ սիրել, իրոք գիտության կրողը լինել: Հավատանք մեր ազատ կենսակերպին եւ այնպես անենք, որ ոչ մի հարամի չկարողանա մոտենալ մեր պարիսպներին, անգամ մտքում չծածծմի մեր Քաղաքը փլելու քաղաքակազմակերպման անմիտ ծրագրեր...
Խուլիտ Կորտասարն է ասել. «Լավ է լինել ոչինչ այն քաղաքում, որն ամեն ինչ է, քան լինել ամեն ինչ մի քաղաքում, որը ոչինչ է»: Ես սրա մասին եմ խոսում, եւ այս բարձունքից եմ շնորհավորում իմ սիրելի գործընկեր-արշակավանցիներին:

բոլոր այն մարդկանց, այն աշխատակիցներին, ովքեր կապված են եղել եւ են այս բուհի կայացման 15-ամյա ուղու հետ:

Շնորհակալ եմ ձեր լինելիության համար:
Փորձեմ պատկերավոր ներկայացնել ասելիքս՝ դիմելով մեծն եղիշե Չարենցի օգնությանը:
Ո՞վ կտա ինձ գիտելիք, Ո՞վ կտա աչքեր, Որ պարզ նայեմ աշխարհին, Հայրս ու անահ: -
Որ չլինեմ ես գերի, Չլինեմ անգետ, Եվ սիրտս միշտ ե՛ւ բարի, Ե՛վ արի մնա...
Ուզում եմ, որ հայոց բանաստեղծի այս խոսքերը ձեր յուրաքանչյուր շրջանավարտի մշտական ուղեկիցը լինի՝ նրա լուսավոր գալիքում:
15 տարին բուհի համար հրաշք արարման սկիզբն է, եւ դեռ առջեւում են նորանոր դժվարություններն ու հաղթանակները, ուրեմն՝ բարի երթ, սիրելի կրթօջախ:
Եվ վերջում մեկ փոքրիկ լրացում՝ նվիրված իմ եղբոր՝ Հոմեր Մուշեղի Աբրահամյանի՝ ՀՊՃՀ-ի Կապանի մասնաճյուղում իրականացրած գործունեությանը՝ հպարտ եմ մասնաճյուղի այդ սկզբի համար...
ՍԱՐԻԱ ԽԱՉԱՏՐՅԱՆ
ՀՊՃՀ-ի Կապանի մասնաճյուղի ուսխորհրդի նախագահ

ուսանողական միջավայր, ձեւավորվեցին մինչ այդ գոյություն ունեցող փոխարքերություններ: Բացի դրանից, սոցիալապես անապահով ընտանիքի երեխաները հնարավորություն ստացան բարձրագույն կրթություն ստանալ տեղում՝ իրենց ծնողների ազատելով իրենցից: Բուհում հնտանում են «Մետալուրգիա եւ նյութագիտություն» մասնագիտության մեջ: Ընտանիք հրաշք չունեցող հարազատ կրթօջախի եւ գիտելիքները, որ ստացել են, իմ մեջ ցանկություն են առաջացրել ուսումնա շարունակել մագիստրատուրայում: Պիտի ասեմ, որ նաեւ բուհի ուսխորհրդի նախագահն եմ, ինչը հնարավորություն է ընձեռել լինելու իրադարձությունների կենտրոնում, շուրջինը ուսանողական կյանքի զարկերակը: Մասնակցել եմ «Բազե-2011» ուսանողական-երիտասարդական հավաքին, պիտի խոստովանեմ, որ մեր բուհի ուսանողների հետ շփումը ինձ բերել է այն համոզման, որ նրանց մեջ պակասում է ակտիվությունը, ասես թմբիրի մեջ լինեմ: Բայց գրավիչն այն է, որ միջոցառումից միջոցառում ակտիվանում են, անտարբերությունը տեղի է տալիս, եւ զգացվում է, որ փոխվում է նրանց մտածելակերպը, փորձում են իրենց հուզող հարցերով դիմել ուսխորհրդին: Կցանկանայի, որ իմ տարեկիցները բուհն ավարտելուց հետո աշխատեն իրենց մասնագիտությամբ, իսկ մինչ այդ բուհում ուսանելիս ավելի խորապես ուսումնասիրեն եւ հնտանան դրա մեջ:

ՀԱՍՄԻԿ ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄՅԱՆ
Կապանի N1 հիմնական դպրոցի փնթեկ

Մեր քաղաքի առաջնել ու սիրելի բուհը դարձավ 15 տարեկան: Շնորհավորում եւ ապագա բեղմնավոր գործունեություն եւ ցանկանում

Հայաստանի պետական ճարտարագիտական համալսարանը բոլորեց իր գոյության 15-ամյակը, եւ նրա անցած ճանապարհի ամենամեծ ձեռքբերումը համարում եմ այն, որ նրա հիմնադրումով մեր քաղաքում ստեղծվեց

ուսանողական միջավայր, ձեւավորվեցին մինչ այդ գոյություն ունեցող փոխարքերություններ: Բացի դրանից, սոցիալապես անապահով ընտանիքի երեխաները հնարավորություն ստացան բարձրագույն կրթություն ստանալ տեղում՝ իրենց ծնողների ազատելով իրենցից: Բուհում հնտանում են «Մետալուրգիա եւ նյութագիտություն» մասնագիտության մեջ: Ընտանիք հրաշք չունեցող հարազատ կրթօջախի եւ գիտելիքները, որ ստացել են, իմ մեջ ցանկություն են առաջացրել ուսումնա շարունակել մագիստրատուրայում: Պիտի ասեմ, որ նաեւ բուհի ուսխորհրդի նախագահն եմ, ինչը հնարավորություն է ընձեռել լինելու իրադարձությունների կենտրոնում, շուրջինը ուսանողական կյանքի զարկերակը: Մասնակցել եմ «Բազե-2011» ուսանողական-երիտասարդական հավաքին, պիտի խոստովանեմ, որ մեր բուհի ուսանողների հետ շփումը ինձ բերել է այն համոզման, որ նրանց մեջ պակասում է ակտիվությունը, ասես թմբիրի մեջ լինեմ: Բայց գրավիչն այն է, որ միջոցառումից միջոցառում ակտիվանում են, անտարբերությունը տեղի է տալիս, եւ զգացվում է, որ փոխվում է նրանց մտածելակերպը, փորձում են իրենց հուզող հարցերով դիմել ուսխորհրդին: Կցանկանայի, որ իմ տարեկիցները բուհն ավարտելուց հետո աշխատեն իրենց մասնագիտությամբ, իսկ մինչ այդ բուհում ուսանելիս ավելի խորապես ուսումնասիրեն եւ հնտանան դրա մեջ:

– Մեր օրերում, որքան էլ տարօրինակ է, շատերը բարձրագույն ուսումնական հաստատությունում սովորում են ոչ թե գիտելիք, այլ դիպլոմ ունենալու համար, ինչը, անտարակույս, անդրադարձ է ունենում կրթական մակարդակի վրա: Ի՞նչ կասեք ՀՊՃՀ Կապանի մասնաճյուղի կրթական գործընթացի որակի մասին:
– Առանց չափազանցության կարող եմ ասել՝ սովորելու համար անհրաժեշտ բոլոր պայմանները կան մեր մասնաճյուղում, բայց, կարծեք, ցանկությունն է բացակայում ուսանողների մի մասի մեջ: Իսկ դրա պատճառները տարբեր են: Նախ՝ մեր հասարակության մեջ լավ մասնագետի առջեւ ճանապարհի բացելու, խրախուսելու, նրա առաջխաղացմանը նպաստելու ցանկությունն ու հնարավորությունները սուղ են: Արդյունքում՝ շատերի համար գիտելիքն այսօր չափանիշ էլ համարվում, ավելին՝ կամ որոշ տնտեսավարող սուբյեկտներ, որտեղ աշխատանքի ընդունվելու համար գիտելիք կամ մասնագիտական որակյալ կրթություն չեն էլ պահանջում եւ առաջընտրվում են միանգամայն այլ չափանիշներով: Ուսանողների մի մասն էլ ուսումնական ծրագրերի բարդությամբ է պայմանավորում չսովորելը, մեկ ուրիշ մասը՝ բավարարվում նվազագույն որակյալ գնահատականով: Երբեմն սովորելու ձգտում ունեցողներն էլ, չկարողանալով վճարել ուսման վարձը, չեն շարունակում ուսումը: Այս հարցում, հուրախություն, մասնակիորեն ծնողներին աջակցում է «ՁԴՄԿ» ՓԲԸ

– Մեր օրերում, որքան էլ տարօրինակ է, շատերը բարձրագույն ուսումնական հաստատությունում սովորում են ոչ թե գիտելիք, այլ դիպլոմ ունենալու համար, ինչը, անտարակույս, անդրադարձ է ունենում կրթական մակարդակի վրա: Ի՞նչ կասեք ՀՊՃՀ Կապանի մասնաճյուղի կրթական գործընթացի որակի մասին:
– Առանց չափազանցության կարող եմ ասել՝ սովորելու համար անհրաժեշտ բոլոր պայմանները կան մեր մասնաճյուղում, բայց, կարծեք, ցանկությունն է բացակայում ուսանողների մի մասի մեջ: Իսկ դրա պատճառները տարբեր են: Նախ՝ մեր հասարակության մեջ լավ մասնագետի առջեւ ճանապարհի բացելու, խրախուսելու, նրա առաջխաղացմանը նպաստելու ցանկությունն ու հնարավորությունները սուղ են: Արդյունքում՝ շատերի համար գիտելիքն այսօր չափանիշ էլ համարվում, ավելին՝ կամ որոշ տնտեսավարող սուբյեկտներ, որտեղ աշխատանքի ընդունվելու համար գիտելիք կամ մասնագիտական որակյալ կրթություն չեն էլ պահանջում եւ առաջընտրվում են միանգամայն այլ չափանիշներով: Ուսանողների մի մասն էլ ուսումնական ծրագրերի բարդությամբ է պայմանավորում չսովորելը, մեկ ուրիշ մասը՝ բավարարվում նվազագույն որակյալ գնահատականով: Երբեմն սովորելու ձգտում ունեցողներն էլ, չկարողանալով վճարել ուսման վարձը, չեն շարունակում ուսումը: Այս հարցում, հուրախություն, մասնակիորեն ծնողներին աջակցում է «ՁԴՄԿ» ՓԲԸ

Ընդերքաբանության և մեթալուրգիայի ամբիոնի հերթական նիստը:

Յուրիստիկա 2. Քրոնիկական «Սյունիստայ» ԱՄՆԱՆԱԳԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ

Յուրիստիկա 2. Քրոնիկական «Սյունիստայ» ԱՄՆԱՆԱԳԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ

ՍԵՅՐԱՆ ԲԱԼԱՍԱՆՅԱՆ. «Սովորելու համար հնարավոր բոլոր պայմանները կան մեր մասնաճյուղում...»

Սկզբը՝ էջ 7

Մեզ մոտ ուսման վճարը մայր բուհից ավելի ցածր է, դա էլ նշանակություն ունի: - Մարգարե, կարծեք, ինչ-որ վերապահում կա տեղական բուհերի շրջանավարտների նկատմամբ: Դա նկատել ենք հատկապես «Դինո գոլդ մայնինգ քամփին» ՓԲԸ-ում, երբ խոսք է բացվել Ձեր շրջանավարտների մասին: Դուք զգո՞ւմ եք գործատուների այդ զգուշավորությունը: - Դա նկատելի է հատկապես «Դինո գոլդ մայնինգ քամփին» հետ ունեցած հարաբերություններում: Այդ ձեռնարկության հետ մեր համագործակցությունը ոչ միշտ է ստացվում, նույնիսկ ուսանողներին այնտեղ արտադրական պրակտիկայի չեն ընդունում: Իսկ ՋՊՄԿ-ն, այդ առումով, ոչ մի խնդիր չի հարուցում, ընդհակառակը՝ բարձր արդյունավետությամբ կազմակերպում է ուսանողների արտադրական պրակտիկան և այդ ընթացքում նրանց ապահովում վճարովի աշխատանքով: - Դասախոսական կարգերի խնդիրն մենք հպանցիկ անդրադարձանք: Ի՞նչ որակներ պետք է ունենա մասնագետը, որպեսզի ՀԴՃ Կապանի մասնաճյուղում դասախոս աշխատի: - Դասախոս աշխատելու համար հաշվի ենք առնում նախ մասնագիտական կրթությունը (բակալավրիատ, մագիստրատուրա, ասպիրանտուրա), ինչպես և գիտական աստիճանը, դասախոսական աշխատանքի փորձը, կարողությունները, մանկավարժական հմտությունները: Իմ պաշտոնավարման առաջին տարում 125 ուսանող ունեինք, 11 դասախոս, որոնցից միայն երկուսն ունեին գիտական աստիճան: Այսօր ունենք գիտության 10 թեկնածու և դոկտոր: Տնտեսագիտական մասնագիտության գծով գիտության թեկնա-

ՀԴՃ Կապանի մասնաճյուղի ուսխորհուրդը աշխատանքային հերթական ծրագիրը քննարկելիս:

աշխատավարձի բարձրացումն էր: - Հետաքրքիր է, ի՞նչ աշխատանք է կատարվում առարկայական ծրագրերի մշակման ուղղությամբ մասնաճյուղում, կարողանո՞ւմ եք գիտության և տեխնիկայի հարաճուն զարգացման մեր օրերում ապահովել ուսումնական ծրագրերի արդիականությունը: - Մասնաճյուղում չէ, որ առարկայական ծրագրերը մշակվում են, հիմնականում դա արվում է մայր բուհում: Սենը էլ, բնականաբար, մեր

Տնօրեն Ս.Բալասանյանը մասնաճյուղի հեռակա ուսուցման բաժանմունքի վարիչ, տեխնիկական գիտությունների թեկնածու Անահիտ Այվազյանի և ՄԶԿ ֆակուլտետի դեկան, փ.գ.թ., դոցենտ Անիկ Եղիազարյանի հետ ամփոփում է ձմեռային քննաշրջանի արդյունքները:

առաջարկությունները, նկատառումներն ենք ներկայացնում: - Իսկ գիտական աշխատանք... - Երկար տարիներ է, ինչ մասնաճյուղում թեկնածուական և դոկտորական ատենախոսությունների շրջանակում կատարվում են գիտատեխնիկական աշխատանքներ: Իմ դեկավարությամբ գործում է գիտական խումբ, որը կատարել է կատարում է գիտական աշխատանքներ ՋՊՄԿ-ի պատվերով ու ֆինանսավորմամբ՝ տարեկան 9 մլն դրամ ծավալով՝ «Մուլիբդենային հանքանյութի ֆլուտացման գործընթացի հավանականային կառավարման մասնաճյուղի մոդելի մշակումը» թեմայով: Հենց նման համագործակցության արդյունքում է հնարավոր դառնալ այդ ոլորտի կատարյալ մասնագետ: Նշեն նաև, որ մեր կատարած բոլոր աշխատանքների արդյունքները հրապարակում ենք գիտական հանդեսներում և գիտաժողովներում: Սակայն նպատակ ունենք դրանք ամբողջացնել ու հրատարակել առանձին ժողովածուով: - Ինչպե՞ս է իրականացվում դասախոսների վերապատրաստումը, չէ՞ որ, ինչպես արդեն նշեցինք, գիտատեխնիկական առաջընթացին համահունչ քայլեր մեր օրերում շատ հրատապ հարց է, և դասախոսները պետք է տեղյակ լինեն ոլորտի նորություններին: - Հինգ տարին մեկ դասախոսները պետք է պարտադիր վերապատրաստման դասընթացներ անցնեն՝ անկախ գիտական աստիճանից: Մայր բուհն ունի դասախոսների կատարելագործման կենտրոն, որտեղ նրանք վերապատրաստվում են նոր մասնագիտությունների գծով: Շատ կարելի է համարում նաև դասախոսների ինքնակրթությունը, ինչին մեծապես նպաստում է մասնաճյուղում գործող բարձրորակ ինտերնետային կապը: Իսկապես, դասախոսը պետք է իրազեկ լինի իր ոլորտի առաջընթացին, այլապես կյանքը նրան դուրս կմղի: - Այսօր Սյունիքի մարզի առաջնային խնդիրներից մեկը, եթե ոչ ամենաառաջնայինը, բնապահպանությունն է, իսկ Ձեր մասնաճյուղում այդ ուղղությամբ կարող եք ինչ-որ բան անել... - Իհարկե, ճիշտ կլինեք, որ մենք մասնագետներ պատրաստեցինք այդ ուղղությամբ, ինչի կարիքը կա, ինչի վերաբերյալ ծրագրեր ունենք: Բայց այսօր, ցավոք, համապատասխան դասախոսական կարգեր չունենք: Փոխարենը՝ բնապահպանությունը, որպես առարկա, դասավանդվում է մասնաճյուղի բոլոր բաժիններում: Ամեն դեպքում Ձեր բարձրացած հարցը հրատապ է, և մենք անելիք ունենք այդ ուղղությամբ: - Դարո՞ն բալասանյան, իսկ ինչպե՞ս եք պատկերացնում մասնաճյուղի վաղվ օրը: - Այսօր հանրապետության մասշտաբով գլոբալ խնդիր է դարձել ուսման նկատմամբ անտարբերության աճը, որի դեմն ամենախիստ համար պետք է որոշակի քայլեր ձեռնարկել՝ սկսած նախակրթարանից, հանրակրթական դպրոցից, ինչն առայժմ չի արվում: Մինչդեռ, իմ կարծիքով, համապատասխան առաջադիմություն չունեցող, կրթությունից խուսափող ուսանողը պետք է դուրս մնա բուհից: Ուրեմն՝ վաղվա օրվա մասին խոսելիս մենք պետք է նախաձեռնվենք ուսման նկատմամբ վերաբերմունքը կրթական համակարգի բոլոր աստիճաններում: Լավ կրթությունը, լավ մասնագետը, խորը գիտելիքներ ունեցող կարգերը պետք է պահանջված լինեն մեր կյանքի բոլոր ոլորտներում, այլապես կրթության համակարգի ներկայիս խնդիրները դեռ երկար ժամանակ չեն նահանջելու: Հարցազրույցը՝ ԶԱՐԻՆԵ ՀԱՍԲԱՐՁՈՒՄՅԱՆԻ